

NIVELL: ESO o
Batxillerat

DURADA: 3h

MATERIAL:

Folis, bolígrafs
i 2 o 3 baralles de
cartes o bé
cartolines de
colors

Interactuant amb altres cultures

OBJECTIUS:

1. Experimentar, de forma fictícia, la trobada amb cultures diferents a la nostra.
2. Analitzar quins factors juguen un paper rellevant en la percepció que tenim dels altres des del punt de vista cultural.
3. Reflexionar a l'entorn de conceptes com la integració, la interculturalitat i l'etnocentrisme, entre d'altres.

Us reptem a jugar a un joc de rol que permetrà als vostres alumnes reflexionar sobre diversos aspectes vinculats a la diversitat i al contacte entre cultures.

A partir de les vivències que els nois i noies experimentin jugant –tant individuals com en grup– podreu conduir una dinàmica de reflexió sobre la percepció distorsionada que pot existir de cultures diferents de la nostra, així com la idea general d'integració i els diferents elements que poden interferir-hi.

Tot seguit t'expliquem les regles del joc. Endavant!

Joc de rol: *Bafa-bafa*

Aquesta activitat es basa en un joc de rol, anomenat *Bafa-bafa*, que ens facilitarà una interessant reflexió final sobre la presa de consciència, el reconeixement i la valoració de la diversitat cultural.

Plantejament de la proposta

Fase inicial:

- Els participants es divideixen en dos grups (grup A i grup B). Al grup A ha d'haver-hi algun membre del gènere masculí.
- Separarem els grups de manera que no es puguin veure entre ells. Donarem a cada alumne una fitxa d'instruccions que contindrà les regles i costums propis del seu grup. Deixarem aproximadament 30 minuts a cada grup perquè els alumnes practiquin les regles de la cultura que representen, d'acord amb la seva fitxa d'instruccions (A o B).
- Una vegada els alumnes s'han exercitat en la seva "nova cultura", donarem peu als primers contactes entre ambdós grups. Alguns dels components d'un dels grups visitaran l'altre grup. Tots es comportaran d'acord amb les regles de conducta pròpies de la seva pròpia cultura.
- Els visitants han de recollir la màxima quantitat d'informació sobre els valors, costums i funcionament general de l'altra cultura. No es poden fer preguntes ni demanar explicacions d'allò que s'està observant. El grup que rep els visitants, per la seva banda, no farà res per ajudar-los.

Repetiu la mateixa operació diverses vegades, fins que tots els participants hagin visitat l'altre grup, com a mínim, una vegada.

Fase intermèdia:

- Per separat, cada grup haurà de respondre les preguntes següents:
 - Quina impressió t'han fet les persones de l'altra cultura (Llista d'adjectius).
 - Com sou, vosaltres? (Llista d'adjectius).
 - Quins creus que són els valors i les regles de l'altra cultura?
 - Com us heu sentit, dins la vostra cultura?

Per a aquesta fase intermèdia del joc s'hi destinaran 30 o 45 minuts més.

Fase final:

- Els dos grups es reuneixen conjuntament i passem a l'avaluació en comú, que pot fer-se de la manera següent:
 - Un representant dels jugadors del grup A descriuen què els han semblat els jugadors del grup B.
 - Un representant dels jugadors del grup B descriuen què els han semblat els jugadors del grup A.
 - Un representant del grup B explica allò que el seu grup ha entès de la cultura del grup A i, després, un representant del grup A explica la cultura del seu propi grup per tal de contrastar-ho.
 - Un representant del grup A explica allò que el seu grup ha entès de la cultura del grup B i, després, un representant del grup B explica la cultura del seu propi grup per tal de contrastar-ho.

Al llarg de la discussió és molt important evidenciar els mecanismes de la percepció i de la comunicació entre els grups. Podem centrar-nos en els següents aspectes:

- La percepció distorsionada de l'"altre" quan l'observem a través dels paràmetres culturals de la nostra societat.
- El concepte de "cultura" com a sistema d'identificació, orientació i relació amb els altres (après de forma inconscient) en la vida quotidiana. Un sistema constituït per codis verbals, no verbals, etc.
- Les cultures com a sistemes oberts, sensibles als intercanvis i a l'enriquiment recíproc.
- Les cultures com a font de dificultat de relació: prejudicis, exclusió, confrontació.
- El concepte d'etnocentrisme.

A continuació presentem les instruccions per a cadascun dels grups i un possible model per fer les cartes que s'han d'intercanviar.

FITXA D'INSTRUCCIONS. GRUP A

La cultura A es caracteritza per la seva dolçor, una vida comunitària, les relacions fermes entre les persones i la confiança cap als altres.

Les persones de la cultura A sou molt amables. Per a vosaltres, el més important és cultivar relacions d'amistat.

Aquesta societat, però, té tradicions molt antigues:

- és patriarcal i l'home hi ocupa un lloc predominant
- les dones són patrimoni de l'home
- respecteu molt la gent gran
- les amistats que tan us agrada cultivar, han d'obeir a un sistema de rebles estricte

Què heu de fer?

El líder del grup (sempre masculí) lliura 6 cartes a cadascun dels membres. Els membres han d'intercanviar-se les cartes entre ells. Els canvis sempre tenen lloc entre dues persones: cadascú posa una carta sobre una taula, una cadira o bé al dors de la mà amb la figura mirant cap a baix. Els dos giren les dues cartes al mateix temps i guanya la carta d'un valor inferior: el seu propietari es queda amb la carta de l'altra persona. Qui es quedi sense cartes en pot demanar més al líder del grup, fins a un màxim de 6 cartes.

Les regles de la cultura A són les següents:

1. Abans de jugar a cartes, els participants mantindran una breu conversa (sobre el temps, els amics, l'esport, etc.). Després del canvi de cartes i abans de seguir canviant més cartes amb altres companys, hauran de continuar amb la conversa. Els dos participants s'han de tocar com a mínim una vegada durant el canvi, però no han de donar-se la mà perquè aquest gest es considera una manera de mantenir la gent a distància. La durada del canvi i la conversa serà de 4 o 5 minuts, aproximadament.
2. Cada participant tindrà un paper en blanc. Després de cada canvi els participants anoten al paper de l'altra persona què li ha semblat el canvi entre ells. Si es considera que tot s'ha dut a terme segons les regles establertes, s'escriuen al paper les inicials del propi nom; en cas contrari, s'escriuen alguns números i no les inicials. D'aquesta manera, els participants en els propers intercanvis poden saber si aquella persona ha fet els canvis precedents d'acord amb les normes o no.
3. Les dones poden parlar tranquil·lament entre elles però no poden iniciar una conversa amb un home. Tanmateix, les dones poden fer gestos i senyals als homes per poder fer els intercanvis.
4. A més, tan sols els homes que tenen el paper blanc amb les inicials escrites per el líder del grup poden parlar una dona.
5. Quan es fan canvis amb el líder del grup aquest sempre guanya, encara que la carta que tingui sigui de valor més alt.
6. Si és possible, cadascú ha de fer com a mínim un canvi amb la resta de companys. Qualsevol membre que no respecti les normes de la comunitat serà castigat pel grup dels homes: pot ser expulsat de l'habitació i que se li impedeixi de fer canvis. Les sancions tenen validesa durant un torn de visita.

FITXA D'INSTRUCCIONS. GRUP B

La cultura B està especialment orientada a l'obtenció de diners i al guany econòmic o material: el valor de les persones està íntimament lligat amb l'èxit que tenen als mercats.

Els qui pertanyeu al grup B treballeu amb dedicació i constància per a obtenir la màxima puntuació a través de l'intercanvi, en aquest cas de cartes.

Cada participant del grup B rep, a l'inici del joc, 10 cartes de 6 colors diferents en les quals hi estaran indicats els números de l'1 al 7.

El banc (pot ser un alumne que designeu) distribueix les cartes de manera aleatòria. L'objectiu del joc és obtenir la màxima puntuació.

Les regles de la cultura B són les següents:

1. Està prohibit tocar-se.
2. Inicialment, cap de les cartes no té cap valor. La situació es modifica quan, per mitjà del canvi, s'arriba a obtenir una sèrie de cartes del mateix color amb la numeració de l'1 fins al 7; en aquest moment totes les cartes que componen l'escala obtenen el seu valor nominal.

El jugador que hagi aconseguit una sèrie completa afegeix a la seva puntuació el valor de les sèries incompletes de com a mínim tres cartes consecutives del mateix color.

Per exemple, si s'ha obtingut una escala de cartes blaves de l'1 al 7 (28 punts), tres cartes vermelles consecutives (per exemple: 2,3 i 4) valdran els seus valors nominals respectius (és a dir, un total de 9 punts més).

Les cartes que tenen un valor nominal es poden tornar al banc i canviar-les pel mateix número de cartes, però d'altres colors. D'aquesta manera es podrà continuar fent canvis.

Cada jugador anota la puntuació que va sumant en la seva pròpia fitxa de gestió. El docent anotarà totes les puntuacions a la pissarra.

3. Els jugadors mostren a la resta només les cartes amb les quals poden efectuar el canvi.
4. En el territori de la cultura B, està rigorosament prohibit fer servir un altre idioma que no sigui la llengua *Beta* (excepte, esclar, durant els descansos del joc):

Sí= Tocar-se el pit amb la barbeta.

No= Aixecar els colzes a l'alçada de la cara.

Repetir= Mostrar els polzes en direcció horitzontal amb les mans tancades.

Colors= Es simplifiquen utilitzant les dues o tres primeres lletres de la paraula (bla=blau, ve=verd, ro=roig...)

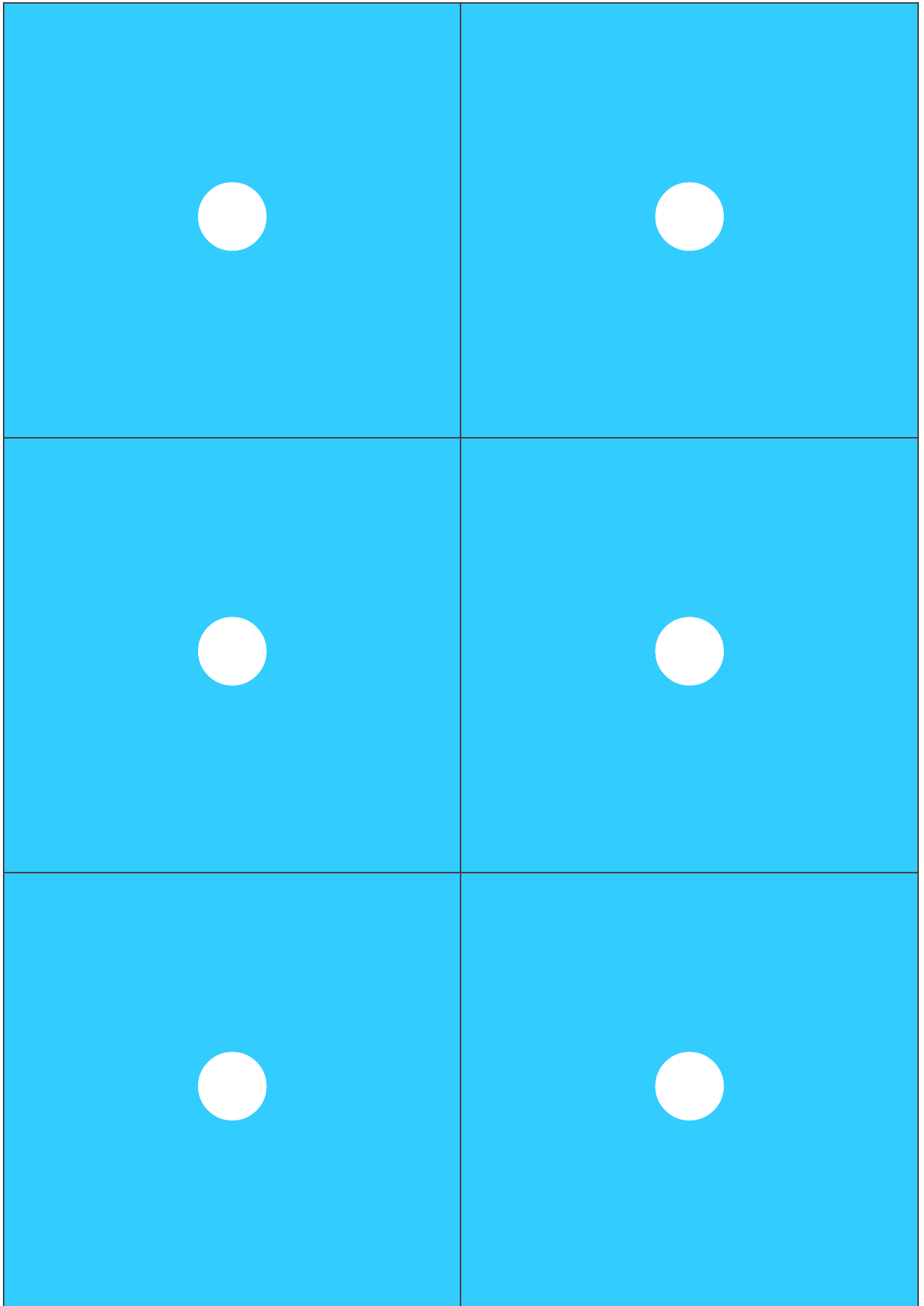
Xifres= Es formen fent síl·labes amb la inicial del nom i del cognom del jugador seguides de la lletra "a". Per exemple, un alumne que es digui Pere Riera enlloc de "dos" dirà PaRa; enlloc de "tres" dirà "PaRaPa" i enlloc de "quatre" dirà "PaRaPaRa" i així fins a 7 síl·labes.

5. Els membres del grup B consideren que fer els càlculs comptant amb els dits de la mà és de molt mala educació.

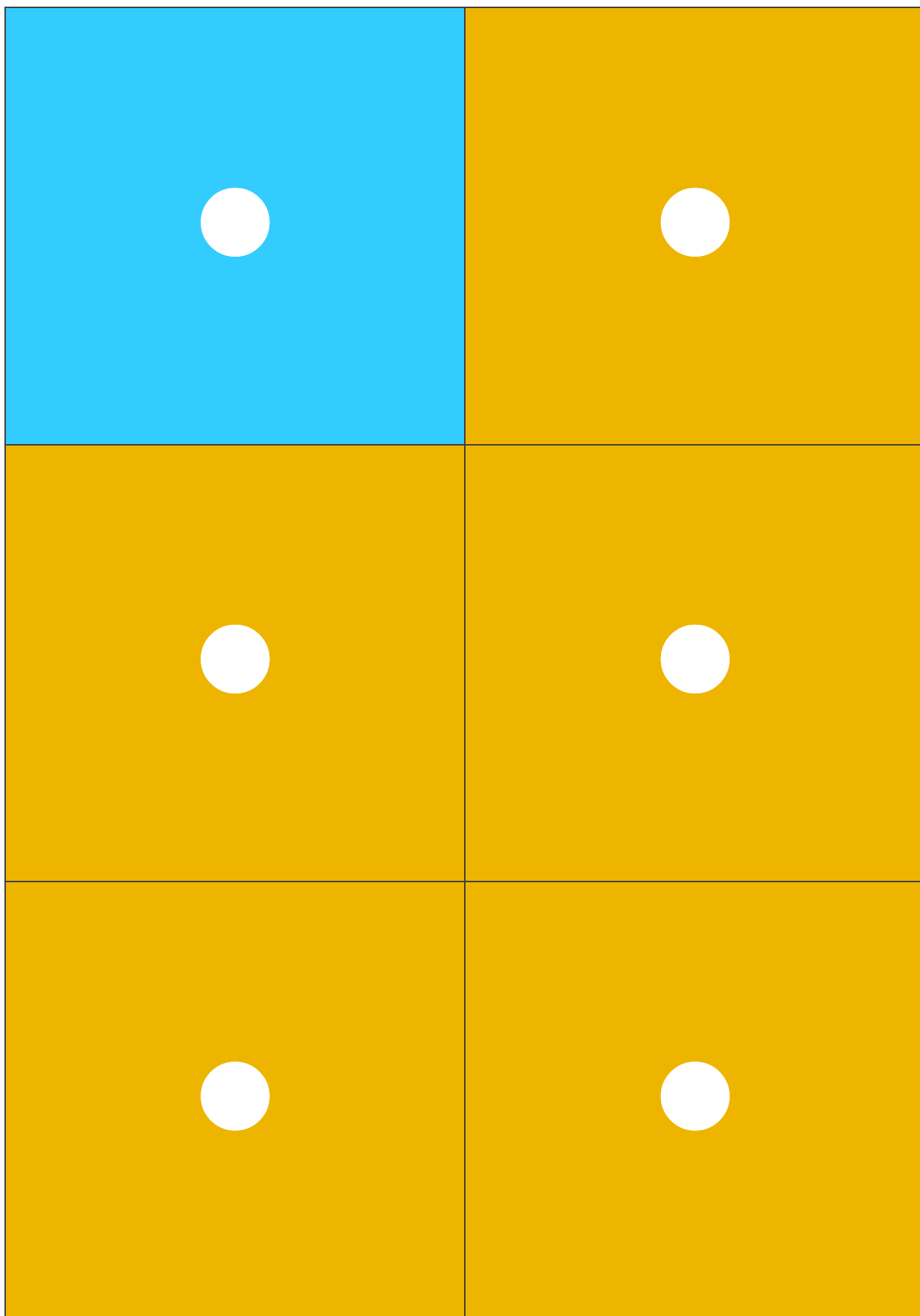
6. Els canvis es fan dempeus i seguint les regles següents:

- **Introducció:** Dos companys es miren tres vegades seguides. Això significa que cadascú reconeix en l'altre un representant de la mateixa societat, i que els dos estan disposats a negociar entre ells tot intentant guanyar. Qui no contesta aquestes mirades és que no vol participar en el procés de canvi (o bé que no coneix aquesta regla perquè no pertany a la cultura B).
- Els dos companys es comuniquen, en la llengua *Beta*, el que volen obtenir amb el canvi (per exemple, "Bla PaRa" = un 2 de color blau). Ambdós verbalitzen el que volen però no diuen el que donaran a canvi. El canvi només té lloc si les ofertes són interessants per als dos.
- Parlar una llengua diferent de la llengua *Beta* durant els canvis és considerat, en el territori B, una ofensa extremadament greu.

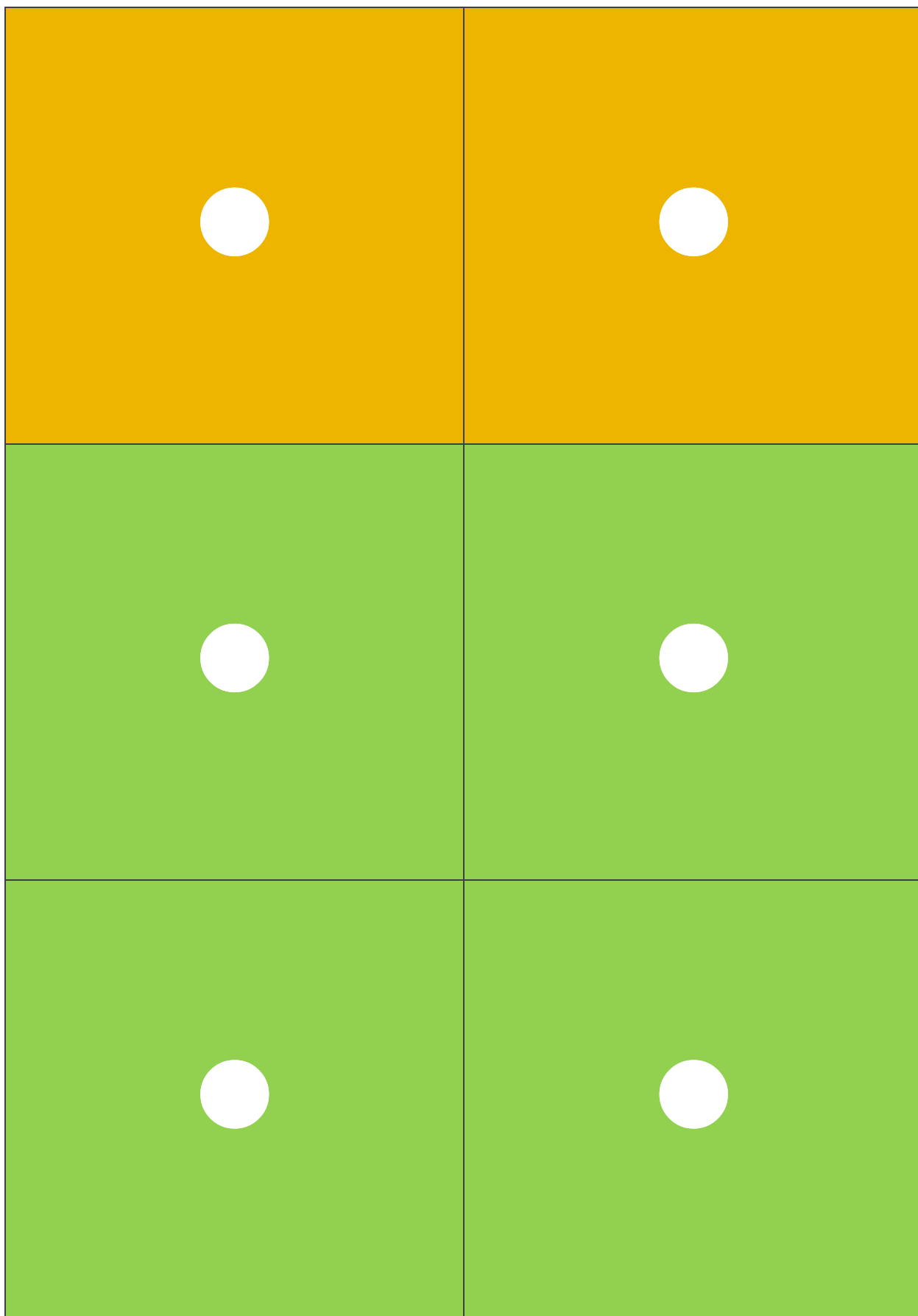
1	2
3	4
5	6

7	1
2	3
4	5

6	7
1	2
3	4

5	6
7	1
2	3

